

**Wykaz lektur obowiązujących
w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Pelczycach
w roku szkolnym 2026/2027**

Wykaz lektur został opracowany na podstawie **Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej**, ogłoszonego w **Dzienniku Ustaw z 2026 r. poz. 378**.

Nowa podstawa programowa jest wdrażana stopniowo. Od **1 września 2026 r.** obowiązuje w klasach **I i IV**, natomiast w kolejnych latach będzie wprowadzana w następnych klasach. W roku szkolnym 2026/2027 dotychczasowa podstawa programowa pozostaje stosowana w klasach **II, III oraz V–VIII**.

KLASY I–III

Edukacja wczesnoszkolna – czytanie i lektury

W nowej podstawie programowej dla klas I–III **nie został ustanowiony zamknięty wykaz lektur obowiązkowych przypisanych do poszczególnych klas**.

Podstawa programowa kładzie nacisk na rozwijanie zainteresowań czytelniczych, samodzielny wybór książek oraz wspólne doświadczenia czytelnicze.

W każdym roku szkolnym uczeń:

- wybiera **książkę do indywidualnej lektury** i prezentuje ją;
- wspólnie z grupą wybiera **lekturę do pracy podczas zajęć**;
- poznaje różnorodne teksty literackie dostosowane do wieku, możliwości i zainteresowań uczniów;
- rozwija umiejętność czytania, rozumienia tekstu, opowiadania o przeczytanej książce oraz wyrażania własnej opinii o utworze.

Przykładowe książki i utwory do wspólnego lub indywidualnego czytania

W pracy z uczniami mogą być wykorzystywane m.in.:

- Hans Christian Andersen – wybrane baśnie;
- Jan Brzechwa – wybrane utwory dla dzieci;
- Julian Tuwim – wybrane wiersze dla dzieci;
- Astrid Lindgren – *Dzieci z Bullerbyn*;
- Maria Krüger – *Karolcia*;

- Roman Pisarski – *O psie, który jeździł koleją*;
- Janina Porazińska – *Pamiętnik Czarnego Noska*;
- Maria Terlikowska – *Drzewo do samego nieba*;
- Grzegorz Kasdepke – *Detektyw Pozytywka*;
- Justyna Bednarek – *Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych)*;
- Waldemar Cichoń – *Cukierku, ty łobuzie!*;
- Åsa Lind – *Piaskowy Wilk*;
- Joanna Papużyńska – *Asiunia*;
- Łukasz Wierzbicki – *Afryka Kazika*;
- a także inne wartościowe utwory literatury dziecięcej, baśnie, legendy, opowiadania, wiersze, komiksy i książki popularnonaukowe.

Dobór konkretnych utworów pozostaje w gestii nauczyciela, z uwzględnieniem wieku, potrzeb i zainteresowań uczniów.

KLASY IV–VIII

Nowa podstawa programowa

W nowej podstawie programowej dla języka polskiego w klasach IV–VIII obowiązuje zasada rozdzielenia:

1. **tekstów z klasyki literatury polskiej – obowiązkowych,**
2. **dłuższych utworów literackich wybieranych w każdym roku szkolnym,**
3. **przykładowych tekstów do omówienia – wybieranych przez nauczyciela i uczniów.**

Nie wszystkie poniższe utwory muszą być przeczytane w klasie IV. Lista klasyki odnosi się do całego etapu klas IV–VIII.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE – KLASY IV–VIII

Uczeń czyta następujące teksty z klasyki literatury polskiej:

Utwory poetyckie i dramatyczne

- **Jan Kochanowski** – *Tren VII, Tren VIII*, wybrane fraszki;
- **Ignacy Krasicki** – wybrane bajki;
- **Adam Mickiewicz** – *Dziady, część II, Reduta Ordona, Śmierć pułkownika, Pan Tadeusz* – *Inwokacja*, wybrana ballada;
- **Juliusz Słowacki** – *Balladyna*.

Proza

- **Bolesław Prus lub Henryk Sienkiewicz** – wybrana nowela;
- **Aleksander Kamiński** – *Kamienie na szaniec*;
- **Sławomir Mrozek** – wybrane opowiadanie lub jednoaktówka;
- **Ida Fink** – wybrane opowiadanie.

Są to teksty wskazane w podstawie programowej jako obowiązkowe dla etapu klas IV–VIII.

DLUŻSZE UTWORY – OBOWIĄZEK CZYTELNICZY

W każdym roku szkolnym uczeń czyta nie mniej niż 4 dłuższe utwory literackie.

Utwory te są wybierane wspólnie przez nauczyciela i uczniów:

- z listy przykładowych tekstów do omówienia w klasach IV–VIII lub spoza tej listy;
- spośród tekstów epickich reprezentujących różne sposoby prowadzenia narracji;
- spośród literatury gatunkowej, np. fantasy, science fiction, kryminału, literatury przygodowej i obyczajowej;
- z kanonu literatury światowej.

Jest to **obowiązek czytelniczy**, ale nie oznacza, że istnieje jeden ogólny zestaw czterech książek przypisanych do klasy IV. Wybór tytułów należy do nauczyciela i uczniów.

PRZYKŁADOWE TEKSTY DO OMÓWIENIA – KLASY IV–VIII

Poniższe utwory tworzą **listę przykładową**. Nie są one wszystkie lekturami obowiązkowymi. Służą nauczycielom i uczniom do wyboru dłuższych utworów przeznaczonych do czytania i omawiania.

Teksty narracyjne i dramatyczne

1. Adam Bahdaj – *Do przerwy 0:1* lub inna powieść.
2. Justyna Bednarek – *Dom numer 5*.
3. Paweł Beręsewicz – *Wszystkie lajki Marczuka, Szeptane* lub inna powieść.
4. Miron Białoszewski – *Pamiętnik z powstania warszawskiego* (fragmenty).
5. Karol Olgierd Borchardt – *Znaczy Kapitan*.
6. Frances Hodgson Burnett – *Tajemniczy ogród* lub inna powieść.
7. Lewis Carroll – *Alicja w Krainie Czarów*.
8. Marine Carteron – wybrana powieść z serii *Podpalacze książek*.
9. Joanna Chmielewska – *Nawiedzony dom, Zwyczajne życie*.
10. Agatha Christie – wybrana powieść kryminalna.
11. Carlo Collodi – *Pinokio*.

12. Sarah Crossan – *Kasieńka, My dwie, my trzy, my cztery, Tippi i ja, Kończy się czas.*
13. Charles Dickens – *Opowieść wigilijna.*
14. Lloyd Cassel Douglas – *Wielki Rybak.*
15. Jacek Dukaj – *Wroniec.*
16. Aleksander Dumas – *Trzej muszkieterowie.*
17. Michael Ende – *Momo, Niekończąca się historia.*
18. John Flanagan – wybrana powieść z cyklu *Zwiadowcy.*
19. Aleksander Fredro – *Zemsta, Śluby panieńskie.*
20. Olaf Fritsche – *Skarb Troi.*
21. Ernest Hemingway – *Stary człowiek i morze.*
22. Roksana Jędrzejewska-Wróbel – *Stan splątania.*
23. Grzegorz Kasdepke – wybrana powieść.
24. Jacqueline Kelly – *Ewolucja według Calpurnii Tate.*
25. Emilia Kiereś – *Rzeka.*
26. Joseph Rudyard Kipling – *Księga dżungli.*
27. Nancy H. Kleinbaum – *Stowarzyszenie umarłych poetów.*
28. Janusz Korczak – *Król Maciuś Pierwszy, Bankructwo małego Dżeka.*
29. Rafał Kosik – *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi.*
30. Barbara Kosmowska – *Pozłacana rybka.*
31. Zofia Kossak-Szczucka – *Topsy i Lupus*, wybrane opowiadanie z tomu *Bursztyny.*
32. Marcin Koziół – *Skrzynia Władcy Piorunów.*
33. Alice Kuipers – *Najgorsza rzecz, jaką zrobiła, Życie na drzwiach lodówki: powieść w notatkach.*
34. Selma Lagerlöf – *Cudowna podróż.*
35. Ursula K. Le Guin – wybrana powieść.
36. Stanisław Lem – wybrane utwory.
37. Bolesław Leśmian – *Klechdy sezamowe.*
38. C.S. Lewis – wybrana powieść z cyklu *Opowieści z Narnii.*
39. Kornel Makuszyński – wybrana powieść.
40. André Maurois – wybrana powieść.
41. Małgorzata Musierowicz – wybrana powieść.
42. Edmund Niziurski – *Sposób na Alcybiadesa.*
43. Lucy Maud Montgomery – *Ania z Zielonego Wzgórza.*
44. Katherine Paterson – *Most do Terabithii.*

45. Sara Pennypacker – *Pax*.
46. Jacek Podsiadło – *Czerwona kartka dla Sprężyny*.
47. Bolesław Prus – *Katarynka*.
48. Rick Riordan – wybrana powieść z cyklu *Percy Jackson i bogowie olimpijscy*.
49. Antoine de Saint-Exupéry – *Mały Księżę*.
50. Eric-Emmanuel Schmitt – *Oskar i pani Róża*.
51. Henryk Sienkiewicz – *W pustyni i w puszczy, Krzyżacy*.
52. Marcin Szczygielski – *Teatr Niewidzialnych Dzieci, Arka czasu*.
53. John Ronald Reuel Tolkien – *Hobbit, czyli tam i z powrotem*.
54. Mark Twain – *Przygody Tomka Sawyera*.
55. Danuta Wawiłow, Natalia Usenko – *Wierzbowa 13. Opowieści z Wierzbowej 13*.
56. Markus Zusak – *Złodziejka księżek*.
57. Inne utwory literackie wybrane przez nauczyciela lub uczniów.

Lista przykładowych tekstów w rozporządzeniu jest szersza i obejmuje również teksty publicystyczne, popularnonaukowe, filozoficzne, biograficzne i literaturę faktu.

UTWORY POETYCKIE I INNE TEKSTY

W ramach nowej podstawy programowej uczniowie zapoznają się również z wybranymi utworami poetyckimi m.in.:

- Krzysztofa Kamila Baczyńskiego,
- Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego,
- Julii Hartwig,
- Zbigniewa Herberta,
- Marii Konopnickiej,
- Urszuli Koziół,
- Bolesława Leśmiana,
- Czesława Miłosza,
- Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej,
- Agnieszki Osieckiej,
- Haliny Poświatowskiej,
- Tadeusza Różewicza,
- Juliusza Słowackiego,
- Wisławy Szymborskiej,
- Juliana Tuwima,

- Jana Twardowskiego.

Uczniowie pracują również z różnorodnymi tekstami i przekazami medialnymi, m.in. reportażami, wiadomościami prasowymi, sprawozdaniami, felietonami, przemówieniami oraz tekstami popularnonaukowymi i filozoficznymi.

KLASY V–VI

W roku szkolnym **2026/2027** klasy V i VI realizują jeszcze dotychczasową podstawę programową.

Lektury obowiązkowe

1. Jan Brzechwa – *Akademia Pana Kleksa*.
2. Janusz Christa – *Kajko i Kokosz. Szkoła latania*.
3. Clive Staples Lewis – *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*.
4. Ferenc Molnár – *Chłopcy z Placu Broni*.
5. John Ronald Reuel Tolkien – *Hobbit, czyli tam i z powrotem*.

Krótkie utwory, fragmenty i poezja

- René Goscinny, Jean-Jacques Sempé – *Mikołajek* (wybór opowiadań);
- Ignacy Krasicki – wybrane bajki;
- Adam Mickiewicz – *Pan Tadeusz* (wybrane fragmenty);
- Józef Wybicki – *Mazurek Dąbrowskiego*;
- wybrane mity greckie;
- wybrane fragmenty Biblii;
- wybrane podania i legendy polskie;
- wybrane baśnie polskie i europejskie;
- wybrane wiersze wskazanych poetów oraz pieśni patriotyczne.

KLASY VII–VIII

W roku szkolnym **2026/2027** klasy VII i VIII realizują dotychczasową podstawę programową.

Lektury obowiązkowe

1. Charles Dickens – *Opowieść wigilijna*.
2. Aleksander Fredro – *Zemsta*.
3. Aleksander Kamiński – *Kamienie na szaniec*.
4. Adam Mickiewicz – *Dziady, część II*.
5. Antoine de Saint-Exupéry – *Mały Księżę*.
6. Juliusz Słowacki – *Balladyna*.

Krótkie utwory, fragmenty i utwory poetyckie

1. Jan Kochanowski – wybór fraszek, wybrana pieśń, *Treny VII i VIII*.
2. Adam Mickiewicz – *Reduta Orzona*, *Świtezianka*, *Pan Tadeusz* (księgi I, II, IV, X, XI, XII).
3. Sławomir Mrożek – *Artysta*.
4. Henryk Sienkiewicz – *Latarnik*, *Quo vadis* (fragmenty).
5. Stefan Żeromski – *Szyfrowe prace* (fragmenty).
6. Wybrane wiersze poetów wskazanych w podstawie programowej, w tym Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Bolesława Leśmiana, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewiczniące nie stanowią zamkniętego wykazu lektur obowiązkowych. Są to utwory, spośród których nauczyciel wraz z uczniami „lekturami nieobowiązkowymi”. To dokładniej odpowiada brzmieniu rozporządzenia. za i Wisławy Szymborskiej.
7. Aforyzmy Stanisława Jerzego Leca.

LEKTURY UZUPEŁNIAJĄCE

Lektury uzupełniające nie stanowią zamkniętego wykazu lektur obowiązkowych. Są to utwory, spośród których nauczyciel wraz z uczniami może wybierać teksty przeznaczone do czytania i omawiania.

Wśród przykładowych pozycji znajdują się m.in.:

- *Tajemniczy ogród* – Frances Hodgson Burnett;
- *Alicja w Krainie Czarów* – Lewis Carroll;
- *Pinokio* – Carlo Collodi;
- *Opowieść wigilijna* – Charles Dickens;
- *Zwiadowcy* – John Flanagan;
- *Księga dżungli* – Rudyard Kipling;
- *Król Maciuś Pierwszy* – Janusz Korczak;
- *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi* – Rafał Kosik;
- *Cudowna podróż* – Selma Lagerlöf;
- *Kubuś Puchatek* – Alan Aleksander Milne;
- *Ania z Zielonego Wzgórza* – Lucy Maud Montgomery;
- *Pax* – Sara Pennypacker;
- *Percy Jackson i bogowie olimpijscy* – Rick Riordan;
- *Oskar i pani Róża* – Eric-Emmanuel Schmitt;
- *W pustyni i w puszczy* – Henryk Sienkiewicz;
- *Hobbit, czyli tam i z powrotem* – J.R.R. Tolkien;

- *Przygody Tomka Sawyera* – Mark Twain;
- *Złodziejka książek* – Markus Zusak;
- oraz inne utwory literackie i teksty kultury.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – **Dz. U. z 2026 r. poz. 378**. Rozporządzenie weszło w życie 1 września 2026 r.

Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. (zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego – Dz.U. 2024 poz. 996)

Przygotowała: Jowita Brzezowska